

Силабус курсу Фінанси страхових компаній

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Рік навчання: 4 Семестр: 7

Кількість кредитів: 7 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

канд. екон. наук, доцент **Костецький Володимир Володимирович**

Контактна
інформація

v.kostetskyi@wunu.edu.ua

kvv.scales@gmail.com

+380673543388

Опис дисципліни

Дисципліна «Фінанси страхових компаній» спрямована на формування у здобувачів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів страхових компаній, ефективного застосування базових концепцій, що пояснюють механізми управління ними на практиці.

Головним завданням курсу є оволодіння методологією дослідження фінансів страхових компаній, набуття вмінь критично аналізувати ефективність їх організації з використанням сучасних методик фінансового менеджменту та виокремлювати невирішені проблеми з подальшим обґрунтуванням напрямів їх розв'язання; набуття практичних навичок з формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, капіталу та технічних резервів страхових компаній, оптимізації структури дозволених активів, визначення фінансового результату від страхової, інвестиційної та фінансової діяльності, оцінки фінансового стану, рівня платоспроможності, фінансової надійності та стійкості страховика; аналізу та роботи з фінансовою звітністю.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
6 / 4	1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації	Знати страхову термінологію, розуміти економічну сутність та особливості організації фінансів страхових компаній, необхідність державного регулювання фінансових аспектів діяльності страховика. Навички використання фінансових механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб при настанні страхових випадків на основі застосування необхідного методичного інструментарію	Тести, питання
6 / 4	2. Фінансові ресурси страхових	Знати засади формування фінансових ресурсів страхових компаній у розрізі власних, залучених і	Тести, питання,

	компаній	позикових джерел; здатність оцінювати структуру капіталу страховика. Навички застосовування методів та пропонування обґрунтованих рішень щодо її оптимізації. Розуміти концепції вартості капіталу страховика та розвинути вміння застосовувати методичні підходи до її оцінки	практичні завдання
4 / 2	3. Грошові надходження страхових компаній	Розуміти сутність та знати класифікацію грошових надходжень страхових компаній, вміти їх аналізувати. Здатність визначати страхові премії як основне джерело надходжень страховика від операційної діяльності та розраховувати їх величину	Тести, питання, практичні завдання
6 / 4	4. Технічні резерви страховика, їх склад і порядок формування	Розуміти сутність та функціональне призначення технічних резервів, вивчити їх склад та порядок формування. Знати моделі оцінки резерву премій, навички перевірки адекватності технічних резервів та достатності резервів збитків	Тести, питання, практичні завдання
6 / 4	5. Покриття технічних резервів активами	Розуміти специфіку покриття технічних резервів. Знати вимоги до активів страховика, включаючи вимоги до активів на покриття технічних резервів	Тести, питання, практичні завдання
6 / 4	6. Фінансові результати діяльності страхових компаній	Знати особливості та порядок формування фінансових результатів діяльності страхової компанії, навчитися їх аналізувати та планувати. Навички визначення та розподілу прибутку страховика, а також пропонування обґрунтованих рішень щодо покращення фінансових результатів діяльності страхової компанії	Тести, питання, практичні завдання
4 / 2	7. Оподаткування страхових компаній	Знати систему та методику оподаткування страхових компаній в Україні. Здатність визначати величину податків, які сплачує страховик згідно податкового законодавства	Тести, питання, практичні завдання
8 / 6	8. Фінансовий стан страховика та його оцінка	Розуміти сутність та особливості оцінки фінансового стану страхової компанії. Навички аналізу фінансового стану страховика як суб'єкта господарювання. Розуміти економічну сутність та компоненти фінансової надійності, стійкості і платоспроможності страхової компанії як складових оцінки її фінансового стану, виявляти чинники, які на них впливають. Навички застосовування базового та спрощеного підходів до оцінки платоспроможності страховика. Знати порядок розрахунку капіталу платоспроможності страховика за класами страхування.	Тести, питання, практичні завдання

Рекомендовані джерела інформації

1. Березька К., Кнейслер О., Спасів Н., Кулина Г. Інформаційна технологія прогнозування фінансових результатів страхових компаній. *Ukrainian Journal of Information Technology*. 2021. Vol. 3. No 2. P. 87–93.
2. Борисова В., Селезень О., Ждек В. Фінансовий аналіз стійкості страхових компаній. *Управління змінами та інновації*. 2024. № 10. С. 61-65.
3. Борисюк О. В., Петриняк А. Я. Платформатизація страхового бізнесу як інструмент удосконалення страхового менеджменту в Україні. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип.

74. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6004/5940>
4. Гогохія Л. Б., Куряча Н. В. Аналіз ймовірності банкрутства страхової компанії. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/724/695>.
 5. Гудзинська Л. Ю., Грипа В. А. Інвестиційна діяльність страхових компаній України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3842/3762>.
 6. Дранус В., Дранус Л., Трушкіна Н. Інноваційні підходи до управління платоспроможністю страхових компаній в Україні. *Вісник Львівського національного університету природокористування. Серія Економіка АПК*. 2023. № 30. С. 151–156. URL: <https://visnyk.lnup.edu.ua/index.php/economics/article/view/190/172>.
 7. Журавка О. С., Кожушко І. О., Рябушка Л. Б. Процес управління страховим портфелем страхової компанії. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Економіка та управління*. 2023. № 9. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-9-08-02/2023-9-08-02>
 8. Качула С., Лисяк Л., Ляшевський Я. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній (на прикладі АК «Страхова група «ТАС»). *Агросвіт*. 2021. № 1-2. С. 12–19.
 9. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/471/453>.
 10. Кнейслер О. В., Кулина Г. М., Федорович І. М. Трансформація світового страхового ринку в умовах запровадження нових бізнес-моделей та сучасних страхових технологій. *Світ фінансів*. 2024. № 2(79). С. 41–54. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1692/1703>.
 11. Кнейслер О., Король С., Спасів Н. Прагматизм управління фінансовою стійкістю страхових компаній в Україні. *Світ фінансів*. 2022. № 7(72). С. 99–110. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1537/1545>.
 12. Костецький В. Страховий ринок в умовах війни та шляхи виходу з кризи у повоєнний період. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30-31 травня 2023 р.)*. Полтава, 2023. Ч. 1. С. 687-690.
 13. Кривошлик Т. Д. Фінансові ресурси у формуванні фінансового потенціалу страхової компанії. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 10(12). С. 235-250.
 14. Кулина Г. М., Грегоращук І. Л. Довіра як чинник забезпечення фінансової надійності страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2025. № 2. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/5822/5878>
 15. Кулина Г. Новації державного регулювання забезпечення платоспроможності страхових компаній в Україні. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/download/3520/3555/8372>.
 16. Кулина Г. Сучасні напрямки розвитку страхування життя у світі та Україні. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 28-29 березня 2024 р.)*. Полтава, 2024. С. 467-469.
 17. Куцик П. О., Сороківський В. М., Кузьма Х. В. Статистичні підходи до оцінювання величини фінансових ресурсів страхових компаній. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. № 66. С. 5-9.
 18. Лека Т. Ризиковість функціонування страховиків та довіра страхувальників у сучасному вимірі. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 3(31). С. 213-223.
 19. Пікус Р., Лялькін О. Формування інвестиційної стратегії страхової компанії в умовах сучасних викликів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 3. С. 41–48.
 20. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02. 12. 2010 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n10756>.

21. Попович Д. В., Біда М. С., Закорко К. К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. № 3(115). С. 110–114. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5791/5666>.
22. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика: Постанова Правління НБУ від 27.12.2023 р. № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#top>.
23. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика: Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>.
24. Про затвердження Положення про порядок формування страховиками технічних резервів: Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. № 203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0203500-23#Text>.
25. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
26. Рудь І. Ю., Мальцева А. С. Аналіз та оцінка фінансового стану страхової компанії. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 54. С. 229-233.
27. Савченко О., Пустовіт О. Матриця фінансового розвитку та оптимізація фінансової стратегії страхової компанії (на прикладі ПрАТ «СК «ЄВРОІНС УКРАЇНА»). *Development Service Industry Management*. 2023. № 4. С. 81–85.
28. Ситник Н., Тишковець М. Фінансово-економічна безпека страхової компанії та її забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1262/1216>
29. Страховий менеджмент : підручник / [О. В. Кнейслер та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Кнейслер. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 321 с.
30. Татарин Н., Підручняк К. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 5(105). С. 30-35.
31. Тимчак М. В., Чепара І. П. Реформування страхової діяльності в Україні: концептуальні підходи та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Сер.: Економіка*. 2023. Вип. 1(61). С. 166-171.
32. Федішин М. П., Попова Л. В., Кучерівська С. С. Фінанси страхових організацій: у схемах і таблицях: навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 228 с.
33. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 71. С. 251-258. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf.
34. 2025 global insurance outlook: Evolving industry operating models to build the future of insurance / Focusing on agility, innovation, and customers to help navigate complexities and meet new demands. URL: <https://www.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks/insurance-industry-outlook.html#the-road>
35. Al-Sabti A. A. W. H., Al-Tamimi S. A., Yasir M. H. The Role of Technical Reserves and Investments in Income Smoothing Operations: Empirical Evidence in Insurance Companies Operating in the Gulf Cooperation Council Countries. *Cuadernos de Economía*. 2024. Vol. 47, Issue 133. Pp. 185-194. URL: https://www.researchgate.net/publication/382220842_The_Role_of_Technical_Reserves_and_Investments_in_Income_Smoothing_Operations_Empirical_Evidence_in_Insurance_Companies_Operating_in_the_Gulf_Cooperation_Council_Countries
36. Beers B. (2023). A Brief Overview of the Insurance Sector. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/051915/how-does-insurance-sector-work.asp>.
37. Firouzi M., Emamverdi Gh., Hamidian M. Determining the Financial Solvency Level of Insurance Companies by Insurance Branches. *Management Strategies and Engineering Sciences*. 2025. № 7(4). Pp. 125-132. URL: https://www.researchgate.net/publication/391674674_Determining_the_Financial_Solvency_Level_of_Insurance_Companies_by_Insurance_Branches

38. Global Insurance Market Report (GIMAR) / e International Association of Insurance Supervisors (IAIS). URL: <https://www.iais.org/uploads/2024/12/Global-Insurance-Market-Report-2024.pdf>
39. Hersch K., Colaço J., Canaan M. 2024 global insurance outlook: insurers evolving to address changing operating environment and precipitate even greater societal impact. URL: <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks/insurance-industry-outlook.html>
40. Key Rules on Insurance Tax. URL: <https://nav.gov.hu/pfile/file?path=/en/taxation/Booklets/45---key-rules-on-insurance-tax>
41. Kizi T. M. S. Management of Financial Resources of Insurance Companies. International journal on economics, finance and sustainable development. 2023. Vol. 5, № 3. P. 77-80. URL: <https://journals.researchparks.org/index.php/IJEFSD/article/view/4149>.
42. Morara K., Sibindi A. B. Determinants of Financial Performance of Insurance Companies: Empirical Evidence Using Kenyan Data. *Journal of Risk and Financial Management*. 2021. Vol. 14. P. 566. URL: <https://www.mdpi.com/1911-8074/14/12/566>.
43. Regulatory Capital Adequacy for Life Insurance Companies A Comparison of Four Jurisdictions. URL: <https://www.soa.org/4a194f/globalassets/assets/files/resources/research-report/2023/erm-191-reg-capital-with-final-visuals.pdf>.
44. Regulatory Capital Adequacy for Life Insurance Companies A Comparison of Four Jurisdictions. URL: <https://www.soa.org/4a194f/globalassets/assets/files/resources/research-report/2023/erm-191-regcapital-with-final-visuals.pdf>
45. Walsh A. B. The Life Insurance Industry's Investment Conundrums. URL: <https://www.guggenheiminvestments.com/perspectives/portfolio-strategy/the-life-insurance-industrys-investment-conundrums>

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Фінанси страхових компаній» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання результатів самостійної роботи; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) із дисципліни «Фінанси страхових компаній» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Підсумкова оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття)	Модульна робота по темах 1-4, яка містить: 1) 2 теоретичні питання по 25 балів кожне – макс. 50 балів; 2) 10 тестів по 3 бали за тест – макс. 30 балів; 3) задача – макс. 20 балів. У сумі – 100 балів.	Підсумкова оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття)	Модульна робота по темах 5-8, яка містить: 1) теоретичні питання по 25 балів кожне – макс. 50 балів; 2) 10 тестів по 3 бали за тест – макс. 30 балів; 3) задача – макс. 20 балів. У сумі – 100 балів.	Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Підсумкова оцінка за самостійну роботу за виконання завдання самостійної роботи	Структура екзаменаційного білета: 1) теоретичне питання – макс. 20 балів; 2) дві задачі по 20 балів за кожену – макс. 40 балів; 3) 10 тестів по 4 бали за тест – макс. 40 балів У сумі – 100 балів

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення, розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання, досконало володіє навиками користування фінансовою звітністю страховика та її ґрунтового аналітичного опрацювання;

75-89 балів – здобувач вищої освіти правильно, у достатньо повному обсязі дає виклад навчального матеріалу, але при розкритті деяких питань не вистачає достатньої аргументації в поясненнях, допускаються несуттєві неточності та незначні помилки, розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег, вміє користуватися фінансовою звітністю страховика;

65-74 бали – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60-64 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно та поверхнево викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

35-59 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0-34 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час практичних занять.

Модульний контроль:

– 2 теоретичних питання, за відповідь на які здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 25 балів за кожне (макс. 50 балів);

21-25 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення;

11-20 балів – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності;

0-10 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, допускає суттєві неточності та помилки;

– тестові завдання: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен з тестів здобувач вищої освіти може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

– задачі: дві задачі, за розв'язання кожної з яких здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 20 балів:

15-20 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, самостійно і правильно розв'язує задачу й інтерпретує отримані результати;

6-14 балів – здобувач вищої освіти у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно виконує завдання, але допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання завдання;

1-5 балів – здобувач вищої освіти фрагментарно виконує ситуативне завдання, допускає суттєві неточності, недостатньо розкриває зміст завдання, що свідчить про низький рівень опанування навчального матеріалу.

Підсумкова оцінка за модульний контроль визначається як сума балів за виконані завдання й оцінюється від 0 до 100 балів.

Тренінг:

90-100 балів – здобувач вищої освіти активно працює під час проведення тренінгу, вільно й аргументовано використовує навчальний матеріал для розкриття змісту завдань тренінгу, ґрунтовно аналізує аналітичні матеріали, демонструє творчий підхід до виконання х завдань тренінгу;

75-89 балів – здобувач вищої освіти доволі активно працює під час проведення тренінгу, виконує завдання тренінгу лише з певною допомогою колег, достатньо ґрунтовно аналізує аналітичні матеріали, демонструє творчий підхід до виконання окремих завдань тренінгу;

60-74 бали – здобувач вищої освіти доволі пасивно працює під час проведення тренінгу, долучається до виконання лише окремих завдань тренінгу, в окремих моментах виявляючи творчий підхід до виконання окремих завдань тренінг, поверхнево аналізує аналітичні матеріали;

1-59 балів – здобувач вищої освіти демонструє небажання брати участь у виконанні завдань під час проведення тренінгу, долучається до розкриття їх змісту лише на вимогу колег чи викладача, не аналізує аналітичні матеріали.

Самостійна робота:

90-100 балів – зміст самостійної роботи розкритий у повній мірі та відповідає встановленим вимогам до оформлення результатів виконаних завдань, містить елементи самостійного дослідження, під час презентації результатів самостійної роботи здобувач вищої освіти демонструє високий рівень опанування навчального матеріалу, уміння аналізувати й узагальнювати теоретичний і практичний матеріал, творчо підійти до підготовки презентації;

75-89 балів – представлені результати самостійної роботи відповідають встановленим вимогам, зміст самостійної роботи загалом розкритий, але присутні несуттєві недопрацювання, не вистачає достатньої глибини дослідження проблем, здобувач презентує матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускається незначних помилок у формулюванні понять, розрахунках при аналізі фінансових показників, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням;

60-74 бали – завдання самостійної роботи виконані на недостатньому рівні, логічно не завершені аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження, наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими, здобувач припускається значних помилок у розрахунках, матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, відповіді на запитання нечіткі, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1-59 балів – зміст виконаного здобувачем вищої освіти завдання для самостійної роботи не розкрито, оформлення і презентація роботи не відповідає встановленим вимогам, відповіді на запитання відсутні, неточні або неповні, не наведені шляхи вирішення проблеми або вони не обґрунтовані та випадкові.

Екзамен:

Екзаменаційний білет складається із:

– теоретичного (проблемного) питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке здобувач може отримати від 0 до 20 балів.

15–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

– тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 4 бали, що в підсумку дає максимально 40 балів;

– задач (практичних завдань): 2 задачі, за розв’язання кожної із яких здобувач може отримати від 0 до 20 балів, що в підсумку дає максимально 40 балів;

15–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

Підсумкова оцінка за екзамен визначається як сума балів за виконані завдання й оцінюється від 0 до 100 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)